

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 95/02-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. októbra 2002 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Juraja Babjaka a Eduarda Bárányu prerokoval sťažnosť M. Č., bytom P., zastúpeného advokátom JUDr. T. Š., K., ktorou namietal porušenie svojho práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky Okresným súdom Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 5/99, a takto

r o z h o d o l :

1. Právo M. Č. na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky Okresným súdom Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 5/99 porušené bolo.

2. Sťažnosti M. Č. vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. mája 2002 doručená sťažnosť M. Č., bytom P., (ďalej len „navrhovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. T. Š., K., ktorou namietal porušenie svojho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) Okresným súdom Bratislava II (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 5/99.

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu 10. júla 2002 a podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ju uznesením č. k. III. ÚS 95/02-17 prijal na ďalšie konanie. Na výzvu ústavného súdu účastníci konania oznámili, že súhlasia s prerokovaním veci bez ústneho pojednávania. Preto ústavný súd využil možnosť podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde a upustil od ústneho pojednávania, ktoré vzhľadom na charakter konania nemohlo prispieť k ďalšiemu objasneniu veci.

Navrhovateľ podal na Okresnom súde v Prievidzi žalobu o neplatnosť rozviazania pracovného pomeru dohodou z 24. novembra 1998, ktorú tento 4. januára 1999 postúpil Okresnému súdu Bratislava II ako súdu miestne príslušnému. Okresný súd 18. júla 2001 listom oznámil navrhovateľovi, že konanie v jeho veci sa prerušuje podľa § 14 ods. 1 písm. d) zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a vyrovnaní“) z dôvodu, že odporca je v konkurze. Dňa 2. augusta 2001 bola okresnému súdu doručená žiadosť navrhovateľa, aby sa vo veci sp. zn. 9 C 5/99 konalo v čo najkratšom čase, okresný súd však vo veci ďalej nekonal.

Konkurz na M+P, s. r. o., v likvidácii bol uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5 K 29/98 vyhlásený 25. marca 1998, keď bol určený aj správca konkurznej podstaty. Navrhovateľ uzavrel 27. augusta 1998 pracovnú zmluvu na dobu určitú so správcom konkurznej podstaty. Dňa 7. októbra 1998 došlo k spornému ukončeniu pracovného pomeru navrhovateľa. Dňa 5. novembra 1998 navrhovateľ podal na okresnom súde žalobu o neplatnosť rozviazania pracovného pomeru dohodou. Dňa 18. júla 2001 okresný súd oznámil navrhovateľovi, že konanie sa prerušuje.

Podľa § 14 ods. 1 písm. d) zákona o konkurze a vyrovnaní, znenia účinného v deň vyhlásenia konkurzu na M+P, s. r. o., v likvidácii, t. j. 25. marca 1998, malo vyhlásenie konkurzu tieto účinky: „iné konania než uvedené pod písmenom c) sa prerušujú. V týchto konaniach sa však pokračuje na návrh správcu, úpadcovho odporcu alebo nerozlučného účastníka konania. Úpadca môže tento návrh podať, len ak tak neurobí správca v lehote určenej súdom.“ Podľa tohto ustanovenia sa prerušovali len konania, ktoré prebiehali v momente vyhlásenia konkurzu, ale nie konania, ktoré začali až po vyhlásení konkurzu. Konanie sp. zn. 9 C 5/99 začalo až po vyhlásení konkurzu, a preto sa neprerušilo podľa § 14 ods. 1 písm. c) zákona o konkurze a vyrovnaní, teda toto konanie stále trvá. Nepriamo to uznal aj predseda okresného súdu v odpovedi na sťažnosť navrhovateľa na priesťahy v konaní sp. zn. 9 C 5/99 z 13. júna 2002, keď konštatoval, že v tomto konaní dochádza k priesťahom a ospravedlnil sa za ne. Ako dôvod priesťahov uviedol konkrétne personálne problémy súdu.

II.

Ústavný súd na základe spisu okresného súdu sp. zn. 9 C 5/99 zistil nasledovný priebeh a stav tohto konania:

Okresnému súdu v Prievidzi bola 25. novembra 1998 doručená žaloba navrhovateľa o neplatnosť rozviazania pracovného pomeru dohodou. Listom z 23. decembra 1998 Okresný súd v Prievidzi oznámil navrhovateľovi, že právnu vec proti odporcovi JUDr. M. H., CSc., B., o neplatnosť rozviazania pracovného pomeru dohodou postúpil na konanie

podľa § 105 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku Okresnému súdu Bratislava II ako súdu miestne príslušnému. Dňa 1. júna 1999 okresný súd vyzval navrhovateľa na zaplatenie súdneho poplatku, ktorý navrhovateľ zaplatil 14. júna 1999. V ten istý deň bolo doručené okresnému súdu rozšírenie žaloby z 25. novembra 1998 o náhradu ušlej mzdy. Na základe opatrenia predsedu Okresného súdu Bratislava II z 11. septembra 2000 bola občianskoprávna vec vedená pod sp. zn. 9 C 5/99 prikázaná Mgr. A. Č.. Predsedníčka senátu Mgr. A. Č. listom z 19. septembra 2000 požiadala konkurzné oddelenie Krajského súdu v Bratislave o zaslanie uznesenia, ktorým bola vykonaná zmena ustanovenia správcu konkurznej podstaty po JUDr. M. H., CSc. Dňa 11. januára 2001 bola doručená okresnému súdu kópia uznesenia o zbavení funkcie správcu konkurznej podstaty JUDr. M. H., CSc., a ustanovení nového správcu konkurznej podstaty JUDr. M. Z.. Predsedníčka senátu dala 26. januára 2001 príkaz na doručenie žaloby novému správcovi konkurznej podstaty na vyjadrenie v lehote 10 dní. Žaloba bola správcovi konkurznej podstaty doručená 5. februára 2001 a vyjadrenie správcu konkurznej podstaty bolo okresnému súdu doručené 2. mája 2001. Okresný súd Bratislava II listom z 18. júla 2001 oznámil navrhovateľovi, že prerušuje konanie podľa § 14 ods. 1 písm. d) zákona o konkurze a vyrovnaní.

III.

Článok 48 ods. 2 ústavy o. i. zakotvuje právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov.

Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím sa vytvára právna istota. Preto pre splnenie ústavného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval (II. ÚS 26/95).

Ústavný súd v predchádzajúcich konaniach opakovane vyslovil právny názor, podľa ktorého v konaní o každom návrhu pred ústavným súdom, v ktorom navrhovateľ namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu (inú právnu ochranu), ako aj práva na

spravodlivý proces z toho dôvodu, že všeobecný súd nekonal spôsobom ustanoveným v zákone, je nevyhnutné, aby boli najprv vyčerpané všetky právne prostriedky ich ochrany, ktoré sú navrhovateľovi dostupné (I. ÚS 1/97, I. ÚS 49/98).

Účelom priznania práva podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (II. ÚS 26/95).

Navrhovateľ využil právny prostriedok, ktorého uplatnenie sa vyžaduje pred podaním návrhu na začatie konania pred ústavným súdom, a podal sťažnosť na zbytočné prietahy v konaní podľa § 6 ods. 1 zákona č. 335/1991 Zb. o súdoch a sudcoch v znení neskorších predpisov, čo mu však nezabezpečilo odstránenie stavu právnej neistoty vo veci, s ktorou sa obrátil na Okresný súd Bratislava II.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníkov a postup súdu (II. ÚS 79/97, I. ÚS 70/98).

Pokiaľ ide o kritérium „zložitosť veci“, ústavný súd bral do úvahy aj v predmetnom prípade skutkový stav veci a platnú právnu úpravu (II. ÚS 26/95, I. ÚS 92/97 a iné) relevantnú pre rozhodnutie, ako aj právnu povahu veci, pričom na základe týchto hľadísk konanie o neplatnosť rozviazania pracovného pomeru dohodou ústavný súd nehodnotil ako zložitú vec.

Pri kritériu „správanie“ navrhovateľa v preskúmvanej veci ústavný súd nezistil žiadnu závažnú skutočnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným prietahom. Naopak, ústavný súd prihliadol na tú skutočnosť, že navrhovateľ po prerušení konania upozornil okresný súd na to, že žalovaným v spore o neplatnosť rozviazania pracovného

pomeru je správca konkurznej podstaty, a nie spoločnosť M+P, s. r. o., a preto nie je dôvod na prerušenie konania.

Tretím hodnotiacim kritériom, použitím ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva navrhovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, bol postup samotného Okresného súdu Bratislava II. Pri skúmaní toho, či v dôsledku jeho postupu došlo k porušeniu označeného základného práva, ústavný súd zistil, že tomu tak je, a to v dôsledku jeho nekonania v období od januára 1999 do konca júna 1999, keď okresný súd urobil prvý jednoduchý úkon, ktorým vyzval navrhovateľa na zaplatenie súdneho poplatku. Ďalšie zbytočné prietahy spôsobené nekonaním okresného súdu boli v období od júla 1999 do septembra 2000 a od februára 2001, keď malo byť okresnému súdu doručené vyjadrenie správcu konkurznej podstaty k žalobe, avšak okresný súd neurgoval vyjadrenie k žalobe až do podania sťažnosti, teda do mája 2002, pretože 18. júla 2001 okresný súd prerušil konanie, lebo nesprávne vyložil § 14 ods. 1 písm. d) zákona o konkurze a vyrovnaní v znení platnom v dobe jeho rozhodovania.

V konaní Okresného súdu Bratislava II vedenom pod sp. zn. 9 C 5/99 teda došlo ku zbytočným prietahom v celkovej dĺžke 33 mesiacov, ktoré treba považovať za porušenie práva navrhovateľa na konanie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom. Viazanosť návrhom sa vzťahuje zvlášť na rozhodnutie (enunciát), ktorého sa navrhovateľ domáha.

V podaní doručenom ústavnému súdu 6. mája 2002 žiadal navrhovateľ za vzniknutú psychickú ujmu od Slovenskej republiky odškodné vo výške 1 000 000 Sk. V podaní doručenom ústavnému súdu 3. júna 2002, ktorým na výzvu ústavného súdu upravil a doplnil svoju sťažnosť, sformuloval petit, podľa ktorého žiadal od ústavného súdu, aby tento deklaroval porušenie jeho práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a nedomáhal sa primeraného finančného zadost'učinenia.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde musí sťažovateľ domáhajúci sa primeraného finančného zadost'učinenia uviesť, z akých dôvodov sa ho domáha. Sťažovateľ svoju žiadosť o primerané finančné zadost'učinenie vôbec neodôvodnil. Preto mu ho ústavný súd nepriznal.

Vzhľadom na to, že sťažovateľ nežiadal, aby ústavný súd použil okrem deklarovania porušenia jeho práva a priznania odškodného za psychickú ujmu aj ďalšie prostriedky nápravy (napr. prikázať okresnému súdu konať bez priet'ahov), ústavný súd sa možnosťou ich využitia nezaoberal.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. októbra 2002

